

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Martinem Kopou ve věci

žalobce: J. S.
X,
adresa pro doručování: X

proti
žalovanému: Krajský úřad Jihomoravského kraje
se sídlem Žerotínovo náměstí 3, 601 82 Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 2. 2023, č. j. JMK 26724/2023,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 2. 2023, č. j. JMK 26724/2023, a rozhodnutí Městského úřadu Židlochovice ze dne 15. 3. 2022, č. j. MZi-OD/2314/2022/KI, *se ruší* a věc *se vrací* žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný *je povinen* zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 3 000 Kč do 30 dnů ode dne právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Podstata věci

1. Žalobce jel se svým traktorem, se kterým byl předtím na poli, několik desítek metrů po pozemní komunikaci III. třídy u Medlova. Zastavila ho policie. Žalobce na traktor a připojeném vleku neměl značky. Policie pak zjistila, že nemá pro řízení traktoru řidičské oprávnění. Nezaevidoval ho v registru motorových vozidel. A ani ho nepojistil. Žalobce za to obdržel pokutu ve výši 25 000 Kč a zákaz řízení na 12 měsíců.
2. Žalobce nyní před soudem namítá, že jeho jednání nebylo s ohledem na konkrétní okolnosti věci společensky škodlivé. Řídil totiž traktor na poli a až poslední úsek cestou domů jel jen několik desítek metrů po pozemní komunikaci. Podle soudu má žalobce pravdu.

Rozhodnutí správních orgánů jsou ve specifických okolnostech tohoto případu nepřiměřeně přísná. Proto je soud zrušil.

II. Skutkové okolnosti a rozhodnutí správních orgánů

3. Ve čtvrtek 27. 1. 2022 těsně po druhé hodině odpolední policie zastavila na silnici u bývalého zemědělského družstva u Medlova traktor. Měl malý přívěs. Neměl naopak značky. Řídil ho žalobce. Policisté lustrací zjistili, že nemá řidičské oprávnění skupiny T (měl ho pro skupiny AM, B1 a B). Poté v registru motorových vozidel zjistili, že se v něm traktor neeviduje a vůbec nemá přidělenou státní poznávací značku.
4. Městský úřad Židlochovice („městský úřad“) o měsíc později kvůli chybějícímu řidičskému oprávnění žalobce a chybějícím značkám zahájil se žalobcem přestupkové řízení. Dodatečně také zjistil, že si žalobce nesjednal na traktor pojištění odpovědnosti z provozu vozidla.
5. Městský úřad provedl v půlce března 2022 dokazování mimo ústní jednání. Provedl listinné důkazy obsažené ve spise (úřední záznam policie o kontrole, výpis z registru řidičů, technický průkaz traktoru, lustrace v datech České kanceláře pojistitelů), včetně fotodokumentace traktoru, vleku a žalobce pořízené po jeho zastavení policií. Žalobce k provedeným důkazům uvedl: „V autošколе jsem se ptal, zda mohu tento traktor řídit a byl jsem ubezpečen, že ano, pokud traktor splňuje hmotnosti do 3,5 t. *S traktorem jsem jel cca několik desítek metrů po pozemní komunikaci, kdy jsem s ním jel po poli a poslední úsek k bydlíšti jsem jel po pozemní komunikaci.* ŘP nutně potřebuji k dojíždění do zaměstnání, kde pracuji jako montér a budu dojíždět až do Hradce Králové. Vozík byl pořízen před léty, kdy byl zakoupený ze Zbrojovky Brno. Celková hmotnost traktoru s vozíkem je nějakých 3 350 kg. Tehdy byl zakoupen traktor bez registračních značek. Vozík v době zakoupení rovněž neměl registrační značky.“ (zvýraznil soud).
6. Rozhodnutím ze dne 15. 3. 2022, č. j. MZi-OD/2314/2022/KI („rozhodnutí městského úřadu“), městský úřad shledal žalobce vinným ze tří přestupků. Řídil traktor kategorie „T“, aniž by byl držitelem řidičského oprávnění skupiny „T“ [§ 125c odst. 1 písm. e) bod 1 zákona o silničním provozu]. Neměl na něm umístěnou tabulku státní poznávací značky, která nebyla k vozidlu přidělena. Taktéž na vleku neměl umístěnou tabulku státní poznávací značky, která nebyla k vozidlu přidělena [§ 125c odst. 1 písm. a) bod 1 zákona o silničním provozu]. Traktor navíc provozoval bez sjednaného pojištění odpovědnosti z provozu vozidla [§ 16 odst. 1 zákona o pojištění odpovědnosti z provozu vozidla]. Městský úřad za to žalobci uložil pokutu ve výši 25 000 Kč a zákaz řízení na 12 měsíců.
7. Městský úřad v rozhodnutí uvedl, že společenskou nebezpečnost jednání žalobce spatřuje v ohrožení bezpečnosti silničního provozu a jeho účastníků i v nerespektování pravidel provozu na pozemních komunikacích. Žalobce jel s neregistrovaným a nepojištěným traktorem, k jehož řízení neměl řidičské oprávnění. Ohrozil výkon státní správy, který taxativně stanovuje okruh osob oprávněných k řízení jednotlivých kategorií motorových vozidel i podmínky získání řidičského oprávnění. Řidičské oprávnění opravňuje jeho držitele k řízení motorového vozidla zařazeného do skupiny vozidel, pro kterou ho získal. Z hlediska povahy a závažnosti přestupku městský úřad zmínil, že žalobce jel s traktorem, který nebyl v registru vozidel, a pro ostatní účastníky silničního provozu byl bez registračních značek neidentifikovatelný. Řídil ho, aniž by k tomu měl řidičské oprávnění.

Jedná se o hrubou nekázeň. Žalobce nerespektoval základní povinnosti řidiče. Porušil zájem společnosti chovat se v souladu s pravidly silničního provozu.

8. Žalobce podal proti rozhodnutí městského úřadu blanketní (neúplné) odvolání, které ani na výzvu nedoplnil.
9. Žalovaný rozhodnutím ze dne 17. 2. 2023, č. j. JMK 26724/2023 („rozhodnutí žalovaného“), odvolání žalobce zamítl a rozhodnutí městského úřadu potvrdil. Souhlasil se zjištěným skutkovým stavem i jeho právním hodnocením. Mimo jiné také vysvětloval, že se pro účely řidičského oprávnění zohledňuje nejvyšší technicky povolená hmotnost, nikoliv hmotnost provozní. Povolená hmotnost traktoru žalobce byla 4 700 kg. Aby ho mohl řídit, musel by mít řidičské oprávnění „C“ nebo „T“. Řidičské oprávnění pro řízení vozidel skupiny „B“ pro řízení takového traktoru nepostačuje. Žalovaný se adresně nezabýval společenskou škodlivostí jednání žalobce. Zmínil jen, že městský úřad uložil pokutu i zákaz činnost na spodní hranici zákonné sazby, s čímž souhlasil.

III. Obsah žaloby

10. Žalobce namítá, že svým jednáním nenaplnil materiální stránku přestupku. Jeho jednání nedosáhlo úrovně společenské škodlivosti. Správní orgány se tím řádně nezabývaly. Při dokazování žalobce uváděl, že s traktorem jel po pozemní komunikaci cca několik desítek metrů. Jel s ním po poli a poslední úsek k bydlišti jel po pozemní komunikaci. Správní orgány toto tvrzení nezpochybňovaly a nepřihlédly k němu.
11. Žalobce traktor řídil primárně na poli, které není pozemní komunikací. Zákon o silničním provozu se na jízdu na poli nevztahuje. Po pozemní komunikaci jel žalobce pouze několik desítek metrů. Maximální rychlost vozidla je 25 km/h. Jeho hmotnost je 3 200 kg. Žalobce je držitelem řidičského oprávnění sk. B, které ho opravňuje řídit motorová vozidla o hmotnosti do 3 500 kg s neomezenou konstrukční rychlostí. Jestliže tedy žalobce může řídit motorová vozidla o hmotnosti 3 500 kg s maximální konstrukční rychlostí např. 300 km/h – přičemž způsoblost a schopnost žalobce řídit takováto vozidla nikdo nezpochybňuje – pak postrádá smysl, aby dostal trest za řízení motorového vozidla o hmotnosti 3 200 kg, které nemůže vyvinout vyšší rychlost než 25 km/h.
12. Správní orgány nepřihlédly ani ke skutečnosti, že žalobce jel pouze po pozemní komunikaci III. třídy, sloužící ke vzájemnému spojení dvou malých obcí. Jde o pozemní komunikaci s *de facto* nulovým provozem, kde nebyli žádní další účastníci silničního provozu.
13. Žalobce na podporu své argumentace odkazuje na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 30. 7. 2018, č. j. 44 A 12/2018-27 („rozsudek Krajského soudu v Praze“), podle kterého správní orgány musí v každém řízení o přestupku zkoumat, zda obviněný vedle stránky formální naplnil i stránku materiální. Sama skutečnost, že určité jednání naplňuje formální znaky přestupku, automaticky neimplikuje naplnění znaků materiálních.

IV. Vyjádření žalovaného k žalobě

14. Žalovaný tvrdí, že žalobce podal proti rozhodnutí městského úřadu pouze blanketní odvolání, které ani na výzvu nedoplnil. Žalovaný proto přezkoumával rozhodnutí městského úřadu jen v míře předpokládané zákonem. Žádnými konkrétními námitkami se zabývat nemohl, protože žalobce žádné nevzněl.

15. Jediné vyjádření, které žalobce učinil v průběhu celého správního řízení, bylo v průběhu dokazování. S tímto vyjádřením se městský úřad vypořádal v odůvodnění rozhodnutí. Vysvětlil žalobci rozdíl mezi provozní hmotností a povolenou hmotností. Správní orgány nemohou svévolně ignorovat rozdělení kategorií vozidel stanovených zákonem.
16. Žalobce se pohyboval po veřejně přístupné pozemní komunikaci mezi obcemi Smolín a Medlov. Řízení jízdní soupravy, aniž by k tomu měl patřičné řidičské oprávnění, je společensky nebezpečné. Nemá relevanci, jakou vzdálenost žalobce ujel, protože mu zákon zakazuje v daném vozidle na veřejně přístupnou pozemní komunikaci vůbec vjet. Neobstojí ani argument o „nulovém provozu“, pokud se žalobce v provozu setkal přinejmenším s policejní hlídkou, která jej zastavila.
17. Odkazovaný judikát není příléhavý, protože se správní orgány materiální stránkou přestupků zabývaly. Pokud se žalobci rozhodnutí městského úřadu zdálo nedostatečné, mohl vznést námitky v odvolání. Správní trest obdržel na spodní hranici zákonné sazby, ačkoliv spáchal několik přestupků. Specifické okolnosti případu správní orgány zohlednily při úvaze o správním trestu.

V. Posouzení věci

18. Žaloba je *důvodná*.
19. Mezi účastníky není sporu o tom, že žalobce naplnil formální znaky přestupků, z jejichž spáchání jej správní orgány shledaly vinným. Jeho jednání bylo protiprávní. To ovšem ke vzniku přestupkové odpovědnosti nestačí. Ustanovení § 5 zákona o odpovědnosti za přestupky zdůrazňuje, že přestupkem je jen *společensky škodlivý* protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin. V tom, jestli bylo jednání žalobce společensky škodlivé, se již strany sporu neshodnou.
20. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 14. 12. 2009, č. j. 5 As 104/2008-45, dovodil, že „[j]ednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti“. V rozsudku ze dne 12. 2. 2015, č. j. 3 As 92/2014-32, dále Nejvyšší správní soud uvedl, že „[f]ormální znaky přestupkového jednání jsou koncipovány tak, aby naplňovaly v běžných případech i znaky materiální. Pouze v případě, kdy existují významné okolnosti, které vylučují, aby takovým jednáním byl porušen nebo ohrožen právem chráněný zájem společnosti, nedojde k naplnění materiálního znaku přestupku a takové jednání potom nemůže být označeno za přestupek.“ (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 1. 2023, č. j. 3 As 265/2021-24, bod 13).
21. V rozsudku ze dne 9. 4. 2015, č. j. 7 As 63/2015-29, na který odkazuje i rozsudek Krajského soudu v Praze, o nějž svoji argumentaci opírá žalobce, Nejvyšší správní soud poté vysvětlil, že „[s]polečenská nebezpečnost jednání, tedy materiální stránka přestupku, by nebyla naplněna, pokud by existovaly *zvláštní okolnosti případu, jež by nebezpečnost předmětného jednání zásadním způsobem snižovaly*. Okolnostmi, jež snižují nebezpečnost jednání pro chráněný zájem společnosti pod míru, která je typická pro běžně se vyskytující případy přestupků, mohou být zejména: význam právem chráněného zájmu, který byl přestupkovým jednáním dotčen, *způsob jeho provedení a jeho následky, okolnosti, za kterých*

byl přestupek spáchán, osoba pachatele či míra jeho zavinění.“ (zvýraznil soud). V této části je podle soudu odkaz žalobce na rozsudek Krajského soudu v Praze přiléhavý.

22. Na papíře a slovy jednotlivých paragrafů, které žalobce porušil, může jeho jednání působit jako velmi závažné. Formálně mělo znaky dokonce tří skutkových podstat přestupků. Podle soudu je však potřeba na vše nahlížet lidštěji a zohlednit, co se ve skutečnosti stalo. Žalobce s traktorem jezdil po poli a cestou domů na pár desítek metrů využil pozemní komunikaci III. třídy nevalné kvality u malé vesnice s ani ne tisíci obyvateli na Židlochovicku. Jízdou neregistrovaným a nepojištěným traktorem, pro nějž neměl řidičské oprávnění, na těchto několika desítkách metrů formálně naplnil skutkovou podstatu oněch tří přestupků. Ale bylo toto počínání společensky škodlivé? Podle soudu nikoliv.
23. Uvedené okolnosti a způsob jednání žalobce, který viditelně uměl traktor s vlekem bezpečně ovládat a jen na velmi malou vzdálenost chtěl využít pozemní komunikaci – což městský úřad ani žalovaný nezpochybnili –, snižují nebezpečnost jednání žalobce pro chráněné zájmy společnosti prosazované správními orgány pod míru, která je typická pro běžně se vyskytující případy daných přestupků. Žalobce se nevydal na několikakilometrovou jízdu mezi obcemi a nepředstíral v běžném provozu, že by měl příslušné řidičské oprávnění, registraci vozidla i pojištění. Pokud traktor využívá pro práci na poli, pak se nelze tolik divit, že si ho nepojistil a nezaregistroval ho pro jízdu na pozemních komunikacích ve smyslu příslušné zákonné úpravy. Podle soudu jednoduše nebylo počínání žalobce na onom krátkém úseku tak závažné, aby se dalo označit za společensky škodlivé v míře zasluhující správní potrestání. Byť bylo protiprávní.
24. Lidé musí mít v právo důvěru. Tento příběh je podle soudu příkladem nespravedlnosti, která důvěru člověka v právo nahlodává. A učebnicovým příkladem pro použití „brzdy“ v podobě závěru o chybějící společenské škodlivosti protiprávního činu žalobce. Právě hodnocení společenské škodlivosti jednání, které naplňuje formální znaky přestupku, v podobných případech nabízí prostor a příležitost pro spravedlivé rozhodování správních orgánů. Městský úřad a žalovaný ji nevyužili. Žalobce sice opravdu v odvolání na chybějící znak společenské škodlivosti neupozornil. Podle soudu však bylo nabíledni, že si okolnosti žádají posouzení zákonnosti rozhodnutí městského úřadu i v tomto aspektu. Městský úřad se sice předtím společenskou škodlivostí počínání žalobce zabýval. Ale posoudil ji podle soudu neadekvátně přísně. Na to pak navázal i žalovaný, který se s tímto hodnocením ztotožnil a hájil ho podobně i ve vyjádření k žalobě. Proto oba správní orgány rozhodly nespravedlivě a s tím i nezákonně.
25. Žalobní námitky tedy byly důvodné.

VI. Závěr a náklady řízení

26. Soud z výše uvedených důvodů zrušil rozhodnutí žalovaného i rozhodnutí městského úřadu pro nezákonnost [§ 78 odst. 1 ve spojení s § 78 odst. 3 soudního řádu správního]. Věc vrátil k dalšímu řízení žalovanému [§ 78 odst. 4 soudního řádu správního]. V dalším řízení zbývá rozhodnout o jeho zastavení, protože skutek, o němž se řízení vede, není přestupkem [§ 86 odst. 1 písm. a) zákona o odpovědnosti za přestupky]
27. Žalobce byl ve věci úspěšný, proto mu vzniklo právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Výrokem II. tohoto rozsudku soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobci do třiceti dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení o žalobě v celkové

výši 3 000 Kč odpovídající zaplacenému soudnímu poplatku. Jiné náklady si žalobce nevyčíslil.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu. *Nejvyšší správní soud kasační stížnost proti tomuto rozsudku odmítne pro nepřijatelnost, pokud nebude svým významem podstatně přesahovat vlastní zájmy stěžovatele.* V řízení o kasační stížnosti musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, pokud má stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 29. září 2023

Martin Kopa, v. r.
samosoudce